

Stefano Benni

A végzet San Lorenzo szigetén

Felkelhetsz akár hajnalok hajnalán, a végzed már egy órával korábban felkelt nálad.

(Afrikai közmondás)

Kezdetben volt az Álom, akinek volt két fia, Siopé, a csend és Mumusoin, a zaj, akitől született Dyanus, az ég, Indigo, a föld és Caleb, a gyönyör, akitől született a tenger, melynek közepén keletkezett a kis béka alakú San Lorenzo-sziget, és a béka fejénél emelkedett a főváros; az egyik ház teraszán pedig, az Istennek oly közömbös napok egyikének estéjén, Alfonso, a Szépfüú tornázott az „Apache” lemez hangjára, egy szál leopárdmintás úszónadrágban.

Meglátta őt az ablakból Olga, a Széplány, és a legszebb és legizzadtabb férfinak találta. A szíve úgy szúrt a mellébe, mint darázs a bambusz-nádba.

Percek teltek el így; Alfonso izmai csillogtak a vörös esti fényben, Olga, a Széplány pedig gyönyörködött benne. Egy autó elütött egy járókelőt és egy másik kocsihoz csapta, csengőszó hallatszott, meghalt: kissé megpörkölődött lelke felszállt az égbe. Egy fogorvos lelke volt. Az utolsó, amit a földön látott, Olga ábrándos tekintete volt az ablakban, és meglehetősen sajnálta, hogy el kell távoznia.

Ha igaz, hogy a szerelem és a halál összefügg, és ugyanaz az istenő bogozza a szálaikat, akkor abban a percben kezdődött minden. Alfonso zajt hallott az utcáról, a dereka köré kerített egy szintén pettyes törölközőt,

és kinézett. Így látta meg Olgát, aki barackszínű alsóneműben gyötörte fésűjével hosszú szőke haját. Ámor nyila könnyen átszelte a két erkény közötti csekély tíz métert, és átfúrta a szemben lakók szívét. Alfonso abban a pillanatban megesküdt, hogy ha ez a szép szőkeség nem lehet az övé, akkor megöli magát, megfosztva a világot egy ilyen kivételes izomzattól. Olga pedig megesküdt, hogy ha nem lehet övé ez a gyönyörű tornász, akkor megöli őt. A kiinduló helyzet tehát kétségtelenül nem kedvezett Alfonsónak.

Ugyanezen az estén Porfirio, az özvegyember kivitte két fiát, Tiehét és Tienyolc éveseket, a tengerpartra kagylót gyűjteni. San Lorenzo partjai erre tökéletesen alkalmatlanok voltak. Gyűjtöttek néhány megkövült dinynehéjat, számos fagyaltoskanalat és egy fadarabot, amely Tiehét szerint egy kismacsckára hasonlított, Tienyolc szerint pedig egy marslakóra.

E tudományos társalgás után Porfirio végignyúlt a homokon, és a San Lorenzó-i hajókat nézegette. Voltak közöttük zöldek, kékek, és mind a kikötő kátrányában úsztak. Nézte a városból visszatérő, hulladéktól jóllakott sirályokat. Nézte a szállodát, amelynek a tulajdonosa volt: huszonhét szoba, mely tisztességes jövedelmet biztosított neki. Boldog lehetett volna,

de nem volt az. Még sosem érezte ennyire, mint ezen az estén, hogy az életének nincs semmi értelme Olga, a Széplány szerelme nélkül.

De hát ilyen az élet, és az indiánok úgy tartják, hogy a leghatalmasabb erő egy hosszú és fenyegető nevű istenség kezében van, akit úgy hívnak:

Szeresdkinemszeretneszeresdkiszeret.

Ő a viszonzatlan szerelmek istene, aki abban leli örömét, hogy minden lehetséges boldogtalanságot és reménytelenséget végtelen sok elhibázott találkozásban egyesít.

Porfirio szereti Olgát, de az nem viszonzza szerelmét. Porfirioért viszont Ernesto rajong. Ernesto egy melankolikus természetű pincér, aki színes italokat szolgál fel a vendégeknek San Lorenzo legelegánsabb kávézójában, a Bellevue-ben. Esténként arabos ruhát aggat magára, félig háremhölgynek, félig útonállónak öltözve, és elindul szerelmet keresni a kikötő utcáin. Büszke a járása, mohó az ajka, jutányos a tarifája. Egy este találkozik Porfirioval, aki nemrég vesztette el a feleségét, és részegen, könnyek közt bóklászik. A megszokás gátlásai nélkül közelednek egymáshoz. Ernestót elbűvöli ez az oly stílusosan síró ember, Catullust idézi neki, és gyengéden bánik vele. Felejthetetlen éjszakát töltenek együtt. Tudom, hogy szeretnétek többet is megtudni, de Porfirio szégyelli. Azóta is tagadja, hogy történt volna köztük bármi.

Ernestót viszont örülten szereti Cristina, a fiatal, göndör hajú pincérnő, aki nem érti, miért olyan közömbös iránta az imádottja. Csakis őt akarja, és nem Alfonsót, aki pedig őerte rajong (legalábbis tegnap estig), és aki miatta visel minden állatmintásat, ami a keze ügyébe kerül: jaguárfoltos

nyakkendőt, kígyóbőr övet, sőt mi több, egy ocepárdbőrből készült kabátot, mely egy olyan egzotikus állat, ami nemcsak a bennszülöttekben, de még saját fajtársaiban is undort kelt.

Így forog körbe az ördögi kör. Most azonban közbejött egy meglepetés, történetesen hogy Alfonso és Olga egymásba szerettek. Különböznél egy teljes, szent körünk lenne, középen Szeresdkinemszeret istennel. Azaz Olga Alfonso szerelméért esedezik, aki Cristina után vágyakozik, aki viszont eleped Ernestóért, aki Porfirio miatt szenved, akinek a szíve pedig Olgáért ver. De Olga és Alfonso ott állnak és bámulják egymást. Megérkezik a mentő, hogy elvigye a fogorvos földi maradványait, és ők csak nézik egymást. Olga szőke haját gyötri, Alfonso áll a szélben izzadtan, akkor is, ha nem tesz jót az egészségének, a mentő elszáguld, a moziban kirakják a „Les amants” plakátját (véletlen? vagy valami trükk?). Alfonso meg van zavarodva. Az erkélyen még soha nem tapasztalt mást, mint csekély festői zavartságot, most meg ott áll elrövedve „A., Szépség előtt. Alfonso, te marha, aki sohasem szerettél, mi történik veled? A keze romantikusan becsúszik a leopárdmintás úszónadrágba, hogy mérlegelje az élet érveit és ellenérveit. Ásít. Olgának tetszenek a mandulái is. Fülíg szerelmes a leányzó. Mielőtt becsukná az ablakot, köszönésképpen félreérthetetlen csókot dob a fiúnak.

Szép kis kalamajka vette kezdetét.

Másnap a Végzet kelepcét állít. Állóruhába bújva, nem árulom el, milyenbe, bolyong a San Lorenzói tonhalvásár ezernyi arca között. A szigetlakók ugyanis minden évben megünneplik ezt a kékes színű, jóságos állatot, mely a helyi bevétel negyven százalékát biztosítja. Az ünnepi kavalkádban harmonikaszó, kiáltások és színek ke-

verednek. Itt jön Alfonso, a Szépfíú, ezüstös ingben, pontosabban tonhal-színűben, jaguármintás övvel, hozzá illő cipőben, a világ elé tárva a szerelmes melankóliától éppen hogy fátyolos szépségét. És itt jön Olga, fuksziaszínbe öltözve, kiérdemli a legszebb jelzőket, melyeket nő még soha nem érdemelt ki, még egy San Lorenzói vásáron sem. Egymástól eltérő irányban haladnak, és így sohasem találkoznak, ha nem lépne közbe a Végzet (figyeljete!) édességárusnak öltözve, pontosabban egy *torrone* nevezetű mandulás nyalánkság árusának. És micsoda édesség az! Talán maga Astarte, a csábítás istennője, és Repletus, a túltápláltság istene gyúrták össze az Olimposzról való mézzel és afrikai fűszerekkel, mert olyan illatot áraszt szét a világban, amelynek lehetetlen ellenállni. Érti az egész város; és érti a külváros is, ahol gyerekek tucatjai csüngnek az ablakban, és kórusban zendítenek rá vágytól panaszos dalukra; érti a legegyszerűbb halász is pár mérföldnyire a parttól; és érzik a tonhalak is, igen, a tonhalak, és elragadtatva szaglásszák, még az a szerencsésük, hogy senkinek sem jut eszébe *torrone*-t használni csalinak.

Tehát a falánk Alfonso, akit elcsábított az illat, tartja az északnyugati mizstrál szél irányát, miközben Olga délnyugati irányból nyugatnak, majd szintén északnyugatnak fordul, a *torrone* irányába, a Végzet illatos útját követve. Ott aztán az édességespult előtt találkoznak, és a tekintetük leírhatatlan: van benne kihívás, ígéret, ígézet, ami csak tetszik. A *torrone*árus (álruhás Jupiter?) cinkosan mosolyog, amint ők ketten, az örök varázslat bűvöletében eltávolodnak tőle. Mintha öröktől fogva ismerték volna egymást, a fiú a focibajnokságról és a testedzésről magyaráz a lánynak, az

pedig az apácának állt nővéréről, kanárimadarokról és kelmékről mesél neki. Huszonhárom óra negyvenkor megcsókolják egymást, és ettől kezdve a sors kereke, mint az őrült, forogni kezd. A tömegben megpillantja őket Porfirio, az özvegy. A szívet elönti a méreg, hogy álmai asszonyát szorosan a leopárdemberhez bújva kell látnia. Nagy erőfeszítéssel visszafojtja a kiáltását. Lehajtja fejét, és elkezd pofonokat osztogatni a fiainak, két pofon jár ritmusosan minden „papa, vedd meg nekem” után. Az apai indulattól megzavarodva a kicsiknek torkukon akad a hang, ami eddig még nem fordult elő, az anyjuk temetése óta.

Porfirio lenyeli haragját és könnyeit, beül az első bárba, és konyakot rendel. Ernesto viszi ki neki, aki éppen egy kollégáját helyettesíti. Porfirio felismeri őt és dönt: szeretők lesznek. Csak így felejtetheti el Olgát. Még aznap este rövidnadrágban sétálgatnak a tengerparton kettesben, részegen, egy nyugodt partszakasz felé, ahol botrányos szerelmüket kiélhetik. Megpillantja őket Cristina, és beigazolódni látja a legrosszmájúbb kollégák pletykáit. A visszautasított szerelemtől tébolyultan úgy dönt, még aznap este odaadja magát Alfonsónak. A szájától a nagylábujjáig kifesti magát, minden átlátszó ruháját magára aggatja, minden átlátszóságot kiiktatva ily módon. Ezután felcsönget Alfonsóhoz.

– Ki az?

– Cristina vagyok, felmehetek?

Szeresdkinemszeret kegyetlen tréfája! Ez a három szó, melyek egy napja még a mennyország lépcsőit jelentették volna, most teljesen közömbösen hangzanak Alfonso számára, aki kegyetlenül így felel:

– Nem vagyok egyedül.

Így igaz. Az ágyban hevernek, a fiú meztelen és szőrös, a lány fehér bő-

rú, és barackszín alsóneműt visel, és mindketten kimerültek a szerelmes délutántól. Már elfogyott a cigaretta- tájuk, egymás csikkeit szívják, és az italuk is, ezért vizet hörpölnék jéggel.

Cristina a fájdalomtól és a megaláztatástól megtébolyodva nekiiramodik, és fut, fut, amíg a mólóhoz nem ér. A tenger nyugodt. A mély kékség végtelen, fénylő szemével figyelni Cristinát. A mélyben a tonhalak énekelnek. Egy ragyogó naplemente megvilágítja a lány fürtjeit, aki így még fiatalabbnak tűnik. Végül is szép dolog fiatalon meghalni, gondolja Cristina, ha nem teszem meg most, amikor még megtehetem, lehet, hogy öregkoromra bánni fogom. Lehunyja a szemét, és a hideg vízbe veti magát. Az ugrás szemérmetlenül fellibbenti az alsószyoknyáját. Visszafojtja a lélegzetét. Egy pillanat alatt leperreg előtte az élete. Edit nénikéje. Apukája, amint egy pálmafa alatt alszik. Egy tál gyönyörű szilva, a kis keze számára elérhetetlen magasságban. Egy oszálytársnője, aki tüdővészben meghalt. Az első csók. Borraivalók. Aztán Ernesto szép barna arca, ahogy kivillan a pincérzakó fehérjéből. Ernesto kettesben a szeretőjével, aki illetlen dalocskákat énekel. Aztán semmi. Nagy levegőt vesz, és elindul a part felé.

Két hét múlva egy súrolószer nyeméreményjátékán megnyeri a fődíjat, egy autót. Az autósiskola oktatóját Goffredónak hívják, magas és rokonszenves. Többet nem is mondok. Ernesto elhagyja Porfiriót egy gyermeknevelési vita után. Olga és Alfonso közé egyre hosszabb hallgatások települnek. Olga órákon keresztül csak lakkozza a körmeit, Alfonso pedig tornázik. Egy éjjel Olga a konyha felől jövő félelmetes zajra ébred. Alfonso hideg rákokcskákat szürcsöl. Másnap a lány egyedül nézi meg a moziban a *Holnap sírni fogok* című filmet, majd hazamegy, és a lakása ablakában sírdogál. Onnan nézi Alfonsót, amint az „Apache” hangjára tornáztatja az izmait. Felteszi magának a kérdést, vajon hogyan dobhatott el hat hetet az életéből egy ilyen pojáca miatt.

Ekkor a Végzet is felteszi a kérdést, hogy vajon érdemes-e torroneárusnak öltözni, fogorvosokat tenni el láb alól, tonhalakat fakasztani dalra, és mindezt csak ezeknek a szeszélyes gyermekeknek a szórakoztatására, akiket embereknek hívnak. Senki sem felel neki, mert senki sem tud tanácsot adni a Végzetnek, sem San Lorenzo szigetén, sem másutt.

K. Szabó Anita fordítása

Stefano Benni kortárs olasz író, költő. 1947-ben született Bolognában. Egyaránt ír regényeket, novellákat és verseket a maga egyedi és lehengerlő stílusában. Első novelláskötete, a *Bar Sport* a Mondadori Kiadónál jelent meg 1976-ban, azóta számos kötetét adta ki a Feltrinelli Kiadó is. Írásait eredeti és ellenállhatatlan humora, újító nyelvhasználata, kimeríthetetlen fantáziája és a modern társadalom torzulásainak szatirikus érzékeltetése jellemzi. Művei nemcsak Olaszországban arattak sikereket, már 24 országban jelentek meg a világ minden részén, és már legalább húsz nyelvre lefordították, de magyarul eddig még nem adták ki őket.